

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben félévre 6 K. negyedévre 3 K. — 6
Vidéken " 9 K. " 4 K. 50 t.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főter, 42. Gyarmathy-palota, földszint az udvarban.

Debrecen anyagi helyzete.

Minden város közigazgatási életének hű tükröi a zárószámadások és a költségeloirányzatok. Azokból kell kitűnni a városok vagyoni helyzetének, teherviselő képességének, kulturrangjának és fejlődési képességének. Így kellene lenni.

Debrecen polgársága már évek óta nincsen ebben a helyzetben. Mióta a költségvetési hiányokat nem az annak fedezetére szolgáló legtermészetesebb forrásból fedezik, hanem a jövő nemzedék megnyomorítását a legbiztosabbban elősegítő — kölcsönökből.

Haladás — ez a jelszó. Helyes. Haladjunk, mert a többi városok mellett nagyon elmaradtunk. Haladjunk, mert a kor követeli és a haladáshoz megvan a kellő anyagi erőnk: az áldozatkész polgárság teherviselő képessége.

De akkor ám tiszta bort a pohárba, mert a debreceni polgárság tudja ám a vinkó és a tokaji közti különbséget! Haladjunk, de annak legyen látszatja is. De van-e? Eddig husz milliót meghaladó adósságot csináltak a haladás jelszavának nagy trombitásai; a már rég elkopott és függő kölcsönökkel tetézték nagykölcsönből ígértek mindent, el is költötték és nincs semmi. Nincs se egyetem, se városrendezés, se új városháza, se rendőrpalota, se csendőrkaszárnya, se

vizvezeték, se általános utcaburkolás, se muzeum. De nincs már nagykölcsön se. Csak adósság van tömémentelen és ha a város haladni akar, már negyvenmillió kölcsön is — kevés.

Hogy állhatott elő ez a képtelen helyzet? Csakis úgy, hogy a rendes költségvetési hiányokat eltakarták és a nagykölcsönből fedezték. Ez a művelet — már régen hangoztatta a Debreceni Újság — most kezdi megbosszulni magát. De a „felügyelő bizottság” még most sem látja ezt, holott a mindig takarékos, a pótlódó emelésétől irtózó, gazdasági bizottság is belátta már, hogy az évi költségvetést csak a reális tételekkel lehet a zárószámadással egyensúlyban tartani.

Az 1912. évi költségvetés reális, lelkiismeretes szakmunka, amelynek minden tétele, a tényleges szükségleten alapul. Nem titkolja el a város anyagi helyzetét, sőt dicséretre méltó őszinteséggel mutat rá, hogy a pótlódó emelés elkerülhetetlenül szükséges mert egyszerű véget kell már szakítani az örökös póthitelek, függő kölcsönök és adósságcsinálások rendszerének. Különösen most van nagy óvatosságra szükség, mikor a pénz megdrágult. (Ma határozta el az osztrák-magyar bank főtanácsa, hogy 1 százalékkal emeli a kamatlábat és kilátás van rá, hogy rövid idő múlva újra emeli.)

Ilyen körülmények közt nagvpn körütekintőnek és óvatosnak kell lenni a költségvetés tételeinek meg-

állapításánál, mert minden további függő kölcsönrel a város anyagi erejét kiszípolozó kölcsönadók karmai közé jut a város.

Mit tett a felügyelő bizottság? A város helyzetének, jövedelmi forrásainak ismerete nélkül, a legteljesebb tájékoztatlansággal, hatra-vakra, lehetetlen módon felverte a bevételi tételeket és még lehetetlenebb módon leütötte a kiadási tételeket. A bevételket 129.870 koronával emelte, a kiadási tételeket pedig 184.291 korona 52 fillérrel apasztotta, ami összesen 314.161 korona 52 fillér különbözetet jelent. Ily módon a szaktisztviselő által 52 százalékban előirányzott pótlódót a csalfa látszat fenntartásáért 31,5 százalékra mérsékelte.

Ha ez úgy volna és úgy lehetne, akkor az a szaktisztviselő, aki a költségvetést összeállította, elcsapatást érdemelne. De nem így áll a helyzet. A gazdasági bizottság tételről-tételre összetörte a felügyelő bizottság készített javaslatát és csupán azt nem mondta ki, hogy a költségvetésben van még olyan tétel, amely felesleges és a melyet el kellene törölni: az az 1800 korona tiszteletdíj, amit a felügyelő bizottság kap, holott a városi törvényhatóság többi bizottságainak tagjai sokkal több munkát végeznek — *tiszteletből*.

Hogy a költségvetésből még így is súlyos kiadási tételek hiányoznak, pedig azokra már most is számolni kellene,

Őszi kalap különlegességek Feketénél.

Margit.

... Hujj ez a hideg! ... Fel kell hajtanom kabátom gallérját.

— Szegény Margit, nagyon kedves kis leány volt, be kár érte!

Még a szél is bosszant; ha sokáig így tart, nem bírom ki. De ki is gondolta, éjnek idején itt sétálni egy ablak alatt?

— Még csak a nyáron volt. Most is az eszemben van. Csillagos, holdvilágos szép éjnek ott mulattunk együtt. Nekem ígerte az utolsó csárdást. Az utolsó? — Nem fogjuk azt mi egyhamar eljáráni, kedves Margit. Reám nevetett, azokkal a tisztán fénylő, kék szemekkel: „de én az utolsó akarom önnel eltáncolni!”

... No már ez a hideg rettenetes... Brr... A hó reá fagy szakálamra... Lehetetlen sokáig kitartani, de hol is késik az én Ottó barátom?

— Megígértem, hogy azt is vele fogom táncolni. Aztán elmentem tőle. Láttam, hogy körülvették, táncolt sokat. Arca pirosra volt festve s keble lihegett a felhevüléstől. Édes anyjához ment pihenni. Leült a lombsátor egy szögletén, a kereszt girlandok reahajoltak szőke fürtjeire s eltakarták fehér vállait előlünk. A nyári éj hidege végigsuhant a fedetlen, szabad tánctermen; megrezzentünk... s táncoltunk tovább. De Margit hol van? Megpihent már, mondja s oly jól esik... egezen lehült. Arcán egy különös vonás volt látható, sohasem láttam azt előbb. Eltáncoltuk az utolsó csárdást is.

... Mi az? A szobában gyertyafényt látok ide-oda menni... kivehetetlen alakok futkosnak jobbra-balra. Mit jelentsen ez a nyugtalanság?

— Pár nap múlva meglátogattam. Halványan találtam és leverten. Egy kis lázról panaszkodott. Hetek multak, a láz csak

nem mult el. Fűrdőre küldték, hazajött bágyadtan, mint az őszi napsugár, tört fényvel, kiháló meleggel. Társaságot gyűjtöttünk körülötte, vidám volt ismét, mosolygott a mi mosolyunkra, nevetett a mi nevetésünkre. Oh, de az a mosoly más volt, mint előbb!

... De ni, a szobában megszűnt a nyugtalanság... elcsendesült minden... Jézuszus... egy iszonyu sikoly... ismerem, az anyja hangja... Ereimben a vér sebesen lüktet, mi lehetett az? A szél bevágott néhány ablakot, csörömpölve hull le. A hó csomóstul vágódik arcomba, meredten állok egy helyen, szemeim az ablakra szögezve... Ah, lépteket hallok belülről a ház ajtaja felé közeledni. Ottó barátom. Megfogja kezemet, félre von néhány lépésre, aztán fülembe sugja:

— Angyallá lett!

H.

A Debreceni Zenedébe

való beiratkozás folyamatban van. A tandíj olcsóbb bármelyik zeneiskola vagy magántanítói tandíjával s tetszésszerinti részletekben fizethető. — Növendékek hetenkint 3 gyakorlati s 1 elméleti órát kapnak. Bővebb felvilágosítás nyerhető a Zenede Vár-utca 1. sz. heiyiségében Délelőtt 10—11 óráig.

csak a millióokra mutatunk, mert a hagnatell-tételeken való nyuglódást átengedjük a felügyelő bizottságnak. A csatornakészítő vállalkozó a jövő év elején beadja végszámláját. A leszámolásnál legalább is 700.000 korona ki-fizetése terheli a várost. Miből fizetik? Ujabb függő kölcsönből? Beállították-e a költségvetésbe ez összeg kamatait legalább? Menjünk tovább. A jövő évben hozzáfognak a vízvezeték építéséhez és alkalmasint be is fejezik. A munka előirányzata — pótmunkák nélkül is! — meghaladja a másfél milliót. Honnan fedezik ezt? Ujabb kölcsönből, ugye? Beállították-e ennek kamatait? Ugye, nem?

Még volna, sőt van is, nagyon sok kiadási tétel, melynek fedezete nincs a költségvetésben. A sok közül csak a Kossuth-szobor felállításának és a nagytemplom körüli tér rendezésének költségeit említjük föl. Ez minimum százezer korona kiadás és vele szemben törlendő a lebontásra szánt Stencinger-ház jövedelme. Hát az ohati épületek megváltási összege hol szerepel a költségvetésben? Ez is pár százezer korona.

Nem is kell talán tovább érvelnünk. Csak a vak nem látja, milyen csehül áll anyagi tekintetben a dugdagnak képzelt Debrecen. Nem mondjuk azért, hogy nem lehet takarékoskodni. Lehet. El kell törölni a városi vállalatoknál a jutalékokat, mérsékelni kell a banketeket, meg kell szüntetni a felesleges állásokat, stb. Fájó tyukszemek ezek; az érdekeltek sziszegése mutatja. De mi nem törődünk vele, mert mi Debrecen város polgárságának érdekeit védelmazzük az ellen a rendszer ellen, mely az adósságcsináláson kívül egyebet felmutatni nem tud. A város anyagi helyzetének őszinte feltárása becstületes tisztünk: hadd lássa a sáfarkodást minden adófizető, a mi tisztességes törekvéseinket méltányoló közönségünk.

Tételről tételre.

Az ülésen Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok elnöklété alatt jelen voltak: Kondor Kálmán h. főszámvevő, Borsos József építész, Udvarhelyi Géza városgazda, Debreceni Jenő, Polgári Bálint, Publig Ernő, Móricz Ferenc, Nagy Jakab és dr. Vásáry István aljegyző.

Az ülés egyetlen tárgya az 1912. évi költségelirányzat és a felügyelő-bizottságnak erre vonatkozó jelentése volt, melyet tételről tárgyaltak.

Az Epreskertnél a 10.000 K bevételt 4000 koronával javasolja emelni a felügyelő-bizottság. Képtelenségnek tartják mindannyian. Visszaállították az eredeti tételt. A külsőségi (rogadozó!) épületek fenntartására előirányzott 12.000 koronából (az előző évben 46.696 volt a kiadás!) 2000 koronát leült a felügyelő-bizottság. Képtelenség ez is. A mátai állatorvos nem tud lakásába költözni, a kadareai épületek lerogynak, stb. Eredeti tételt visszaállították, mert még az is kevés.

Szénakaszáltatásra 5500 K előirányzatot a felügyelő bizottság 4000-re ütötte le, mert tavaly annyit költöttek csak. Udvarhelyi Géza megjegyzi, hogy nagyon szomorú oka volt ennek: nem volt mit kaszálni. Azóta a

napszámberék is emelkedtek. Polgári Bálint két kaszálógépet beszerzését javasolja. Elfogadták és eredeti tételt visszaállították.

Az Emmert-féle 13 hold föld 750 K (új tétel) tételét beállították, míg a Weisz Bernát-féle szőlő jövedelmét — indokoltan! — 10.000 koronára leszállították. Felügyelő bizottság 20.000 koronára becsülte, holott ugy lehet, egyetlen fillért se fog hozni.)

Hosszabb vita támadt a Hortobágy tételénél, ahol a felügyelő bizottság 40.000 koronával emelte (az idei aszályos év után!) a jövedelmet. Polgári Bálint és Móricz Ferenc a tétel törlesztését kéri, a bizottság azonban csak 20.000 koronára való mérséklését javasolja. A ménésnél a f. ü. b. 2000 K bevétel-emelést, a zabnál pedig 2500 K leütést javasol, amit képtelenségnek mondanak. Több bevételt kevesebb kiadással elérni a ménésnél abszurdum. Eredeti tételt visszaállították. Az istállószereknél is 2000-ból 1000-et, a ménlőbér tételénél 700-at leütni javasol minden ismeret nélkül a f. ü. b. Vissza eredeti tételt.

Az erdők jövedelménél még cifrább a f. ü. b. javaslata; a 192.000 K bevételt 32.000-rel felemeli; csak úgy hatra-vakra, a helyzet halvány ösmerete nélkül kimondták, hogy ezer öllel több hasított tölgyfát vágasson az erdőmester. Még halvány sejtelmük se volt, hogy az erdők kitermelése kormányhatóságilag követelt, vágatási program alapján történik, melyet évtizedekre előre megállapítottak. Hol van az az erdő? — mondja meg a f. ü. bizottság, a honnan még ezer öl hasított tölgyfát kitermelni lehet. A közderültségbe fuladt a f. ü. b. javaslata.

Hogy mennyire nevetséges dolgot művelt a f. ü. bizottság, már az a tény is megállapítja, hogy a termelési többlettel szemben a termelési költségeket — ismét hangsúlyozzuk, a viszonyok minden ösmerete nélkül! — 60.000-ról 50.000-re leütötte. Persze, visszaállították a tételt. Így tett a f. ü. b. a raktározásra felvett kiadási tételénél is. Persze, nem tudták, hogy a legrosszabb terület körül vágás alá és a munkáber is természetszerűleg nagyobb lesz. Ilyet csak a helyzettel ösmeretlen f. ü. b. tagok tehetek. Leütöttek az erdei épületekre felvett 6000 koronát is 4000-re, pedig azok oly rozzantak, hogy már a mult évben is minden felelősséget elhárított magáról az erdőmester, nehogy az ő lelkiismeretét terhelje, ha bedülnék. Teljes önkényességgel töröltek 1000 koronát a napidijakból is, a minek okát maguk se tudták adni, sőt önmagukkal jutottak ismét ellentétbe, mert hiszen ők többet akartak kitermelni, de az anyagi eszközök — megvonásával. Persze, a tételeket visszaállították.

Elvi határozatot hozott a gazdasági bizottság a városi épületek bevitelénél. Kimondta, hogy csak nyilvános árveréseken adassanak azok bérbe. (Révi Nándor már régóta hangzottatta ezt.) Az épületek fenntartásánál 12.500 koronát törölt a f. ü. b. A mérnöki hivatal képviselője magyarázta meg, hogy ez milyen képtelenség. Hasonlóképp leütötte a honvéd és közös laktanyák fenntartási költségeit is. Persze, a tételeket visszaállították.

Mindenki látja, milyen rozzant a városi fürdő és mégis a javítására felvett 3600ból 2000-et leütötte a f. ü. b. A közbizottság jövedelménél a 100.000 K előirányzatot 9500-zal emelni javasolta a f. ü. b. Nagy Jakab ramutatott arra, hogy az elviselhetetlen drágaság következtében a fogyasztás csökkenése várható, tehát az eredeti tétel a reális.

Hogy milyen képtelen dolgokat csinált a f. ü. b., fényesen igazolják a jéggyártás tételénél csinált változtatásai is. A bevételt emeltek, a gyártási költséget pedig leszállították, sőt még az üzemre szükséges berendezési költségeket is.

Furcsa dolog történt a nyomda tételénél is. A főszámvevő javasolta, hogy a vállalat bevételét 28.000 koronára emeljék, amennyi a kiadás: szóval ne fizessen rá a város

a pótdoból erre a vállalatra. Itt a f. ü. b. az eddigi 16.000 K jövedelmet 15.000-re csökkentette. A város minden vállalata fejlődik, a f. ü. b. minden vállalat jövedelmét fokozta, csak ezt csökkenti? A gazdasági bizottság a bevételi tételt 28.000 koronára emelte és határozatban mondta ki, hogy nem helyesli, hogy valaki a felügyelő bizottságnak is, és a nyomdafelügyelő bizottságának is tagja lehessen, mert ez inkompatibilis.

Következtetés volt a f. ü. b. magához, mikor a borfogyasztásnál 4900 koronával emelte a jövedelmet. Minek ámitsuk magunkat? — ez volt a gazdasági bizottság véleménye. A szeszüzletnél a 20.000 K előirányzatnak 5000-rel való emelését azonban elfogadták. A lóvásár jövedelmét 1500 koronával fokozta a f. ü. b. De a városi, kidült korlátok helyreállítási költségeiről nem gondoskodott.

De minek folytatnánk a felületesség, a viszonyok nem ismeréséből származó tévedések hosszú láncolatának a gazdasági bizottság ülésén történt föltárását? Akinek agyvelő van a koponyájában és nem fűrészpör, már ezekből is láthatja, hogy intézte el pár óra alatt az 1800 korona tiszteletdíjjal kifizetett felügyelő-bizottság a város 1912. évi költségvetését. E „szakbizottság” alaposágát ez egyszer alaposan kimutatta a gazdasági bizottság. (Debussiet pridem!) Mi most már csak azt kérjük, hogy a történetek után mi lesz a következmény?

Mi személyekkel nem foglalkozunk. Most se tettük. A személyek most is maradjanak kívül az odiumon, hiszen ők egyénileg nem hibások. A bűnös a rendszer; a könnyelműség és felületesség rendszere, amelynek útján haladt a f. ü. b. is. Ezt a rendszert el kell törölni. Magyarországnak 29 törvényhatósági joggal felruházott városa van, de fizetessel javadalmozott és laikusokból alakított, felügyelő-bizottsága egyiknek sincsen.

Politikai hírek.

Tisza István a házszabályrevízióról. Munkapárti körökben a képviselőház folyosóin ma délelőtt azt a hírt terjesztették, hogy gróf Tisza István a jövő héten Aradon beszámoló beszédet fog mondani, a melyben újból és nyomatékosan hangsúlyozni fogja a házszabályrevízió sürgős szükségességét.

Tárgyalások a huszdrágaságról. — Ortlik Iván földmivelésügyi államtitkár és Lers Vilmos kereskedelmi miniszteri tanácsos holnap Bécsben megkezdik az osztrák szakreferensekkel a huszdrágaság dolgában a tárgyalásokat. A tegnapi miniszteri tanácskozás — mint előrelátható volt — azt az utasítást adta nekik, hogy az osztrákok kívánságait teljesíteni kell a császár kívánsága szerint.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

1911. szeptember 21.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Több kérvényt mutat be az obstrukció, részben a katonai javaslatok ellen, melyekre ellenzék névszerinti szavazást és annak holnapra való halasztását kéri.

Következtek ezután a napirendre tűzött névszerinti szavazások.

Fél egy órakor áttért a Ház a katonai javaslatok tárgyalására.

Osermák Ernő (pton kiv. függ.) a javaslat ellen beszél az ülés végéig.

Koncz József fest és vegyileg tisztít mindennemű ruhát kifogástalanul

Debrecen

Gyár és főüzlet: Arany János-utca 10.
Fiók üzletek: Bathányi-utca 2. Vár-utca 3.
Telefon 701. sz.

Az új ref. főgimnázium.

Bontják az épületeket.

Debreceni iparosok pártolása.

A tiszántuli ref. egyházkerület már régebben elhatározta, hogy debreceni főiskolájából kitelepíti a főgimnáziumot, amelynek külön, diszes hajlékot emel. Erre a célra a Peterfia-utca 1, 3, 5 és 7. számú házastelkeket jelölte ki.

A nagyszabású terv, miután már a financiák a hatszáz ezer koronás államsegéllyel végleges rendezést nyertek, a megvalósulás stadiumába lépett. Az elkészített tervek alapján az építési munkálatokra meghirdették a versenytárgyalást, amelyre igen tekintélyes számú ajánlat érkezett az egész országból.

Még szeptember 10-én döntött ezek felett az építési bizottság, amely Nagy Károly művezető javaslatára a munkálatokat nem együttesen, hanem csoportonként ítélte oda, ami által nagyobb anyagi előnyt, megtakarítást érhetnek el. Örömmel szolgát, hogy a munkálatok nagy része debreceni iparosoknak, vállalkozóknak jutott, amit az alábbi kimutatás igazol:

Föld, kőműves és elhelyező munka: Szikszay Géza Debrecen 240.772-59 K.

Bontási munka: Rác András Debrecen 17.000 K.

Vasmunka: Losonczy János Debrecen 55.636-56 K.

Tetőfedő munka: Miskolcay és társa Piszke (Esztergom megye) 7096-94 K.

Facement és aszfalt munka: Biehm János Budapest 6009-92 K.

Vasbeton: Melocco P. r-t Budapest 50.975-86 K.

Kőfaragó: Beck Sámuel Debrecen 53.746-18 K.

Asztalos: Harsányi István Debrecen 26.539-92 K.

Lukatos munka: Juhász István Debrecen 21.239-89 K.

Mázoló munka: Zelinger Ede Debrecen 12.565 K.

Szobafestő: Zelinger Ede Debrecen 6982-60 K.

Úveges: Kaszanyitzky Endre Debrecen, 11349-62 K.

Burkolat: Walla József r-t. Budapest, 7315-78 K.

Paklet: Lukács Vilmos Debrecen 5004-09 K.

Hézagm. padlóburkolat: Hane Oravecz Gábor Rákospalota, 23.186-40 K.

Márványmozak: Walla József Budapest, 19080-81 K.

Kerámit burkolat: Walla József r-t. Budapest 931-63 K.

Függöny és faredőny: Pascka és Társa Budapest 2992-40 K.

Vízvezeték és csatornázás: Knuth Károly Budapest 24.247-04 K.

Villamos berendezés: Andor és Futtaki Budapest 24.244-04 K.

Ajtószámok és bádogbetűk: Zelinger Ede Debrecen 261 K.

Cserépkályha: Tóth Lajos Debrecen 720 K.

Szobrászmunka: Somogyi Sándor Debrecen 5240-69 K.

Még csak az ács munkára nincs megállapodás, amelyre egy ajánlattevő van s azzal folytatnak tárgyalásokat.

A telkeken a régi épületek lebontását már megkezdték s ha ezzel készen lesznek, nyomban hozzáfognak az építkezéshez, amely, ha simán megy, ez évben még a fundamen-

tumot lerakhatják. Különböen úgy tervezik, hogy az új és impozáns épület két év alatt készül el, úgy, hogy 1913 szeptemberében már odaköltözhetnek s megnyithatják az új főgimnáziumot, amely egy különálló része lesz így a hatalmas arányokban fejlődő kollégiumnak. A főgimnázium építési bizottsága egyébként szeptember 23-án, szombaton délután 3 órakor tartja legközelebbi ülését.

Uj elemi iskolák.

Uj tanítónői állás.

A ref. egyház iskolaszéke tegnap délután 4 órakor ülést tartott. Szele György elnöke alatt jelen voltak: K. Tóth Kálmán, Sinka Sándor, Juhász Ignác, dr. Erdős József, Roncsik Lajos, Kerékgyártó József és még számosan. Az előadó Jeney Szabó Miklós jegyző volt.

Az elnöki jelentés.

Szele György iskolaszéki elnök terjedelmes jelentésben számolt be az új tanév megnyitásáról s az azzal kapcsolatos intézkedéseiről. A ref. elemi iskolák fiú- és leány növendékeinek létszáma jelenleg 4453, tehát a múlt évihez képest 262-vel emelkedett. Az évnnyitó istentiszteleteket szept. hó 9-ikén tartották és pedig ez alkalommal először mind a négy templomban, a mi helyes és célszerű újításnak bizonyult.

Az állami felsőbb, továbbá a felekezeti és szakiskolákban vallásoktatásra nézve elfogadták Szele György elnök alábbi beosztását:

A siketnéma intézetben a vallásitanító Uray Sándor lelkész; a keresk. felsőbb fiú, a keresk. fiú tanonc, a róm. kath. főgimnáziumban, a Svetits-intézetben, az Abelesz-fele fiú polgári és a fémipari szakiskolában a ref. tanulókat a vallásra tanítja Kovács János vallásitanító lelkész; a kereskedelmi polgári fiú és a felsőbb leányképzőben, az izr. polgári leány- és az iparos leányiskolában Boér Károly vallásitanító lelkész; a főreáliskolában Papp József segéd-lelkész; a másfelekezeti elemi iskolákban Sáfár László tanító; a tanügyi iskolákban az illető tanítók, minthogy azonban a nagyszepesi áll. elemi iskola tanítói állása július elsején megüresedett, de a miniszter még most sem töltötte be (az állam így jár el), az új tanító majd kinevezésekor kapja meg a megbízást.

Uj iskolákat.

A Csapó-utcai leányiskola IV-ik osztályu tanterme ellen a tanfelügyelő kifogásokat emelt. Az a legfőbb baj, hogy szűk. Nem képes befogadni a növendékeket, a kik csak tulszofolva férnek ott el. Az ottani tanítói lakás is reparaálásra szorul.

Többféle megoldási mód hangzott el a kérdésnél, míg végül az a vélemény jutott általános többségre, hogy javasolják a presbyteriumnak a Csapó-utcai leányiskola fenntartását és a tanítói lakás kijavítását s az iskola túltömöttségén úgy vélnek gyökeresen segíteni, ha az Arpad-téren a Vecsey-Bruckner-féle saroktelken egy két tantermet, tanítói lakásos új iskolát építenek.

Balogh István és neje Miklós-utca 45. szám alatti lakosok a Tégláskertben 600 négyzetgöl telket felajánlottak egy ref. elemi iskola céljaira. Az előadó is kívánatosnak látja, hogy ezen a helyen iskolát állítsanak fel.

Kerekgyártó József is az iskola létesítése mellett foglal állást. Elmondja, hogy a Tégláskertből járhatlan utak vezetnek be a városba s ha egy kis eső és pláne, ha télen

hófúvásos idő van, akkor 30-40 tégláskerti gyerek elmarad az ispotályi iskolából, ahova most tartoznak. A Tégláskert körül különben újabb és újabb telepek keletkeznek s a népesség folytonos szaporodása is indokoltá teszi az új iskolát.

Szele György és K. Tóth Kálmánnak az a véleményük, hogy azért építették olyan nagyra az ispotályi iskolát, hogy az a tégláskertieket is befogadja s félt, hogy ha ezeket elvonják onnan, az iskola még üres marad. Egyébként nincsenek ellene az új iskolának s koncedálják, hogy a tégláskerti a közlekedési viszonyok nem a legjobbak.

Káposztás Imre igyekszik eloszlatni azt az aggodalmat, hogy az ispotályi iskola üresen maradjon. A népesség folytonosan nő, csak tudjanak a tanulóknak helyet adni.

Jeney Miklós azt hozza fel, hogy ezt az alkalmat nem kell elszalasztani, mivel ingyen telket kapnak, ami maga is egy kis vagyon.

Végül is egyhangulag kimondotta az iskolaszék, hogy a tégláskerti iskola felállítását szükségesnek tartja s indítványozza, kérjék fel a várost, hogy azt saját költségén építtesse fel, az egyház pedig folyamodjon a kormányhoz, hogy két új tanítói állás szervezéséhez adjon államsegélyt.

Uj tanítónői állás.

A miniszter megengedte a 69-ik tanító-tanítónői állás felállítását. Az iskolaszék javasolja, hogy a pályázatot írják ki 1200 K fizetéssel, 250 K lakbérrel. Az állam a fizetést csak 1912. január 1-től folyósítja.

Ormós Lajos tanító betegsége miatt hat hónapi szabadságot kért orvosi bizonyítvány alapján. Helyettesítését Gombos József látja el.

Szele György jelentést tett arról, hogy Dávid M. és Kiss Lajos oklevél nélküli tanítókat újabb feliratukra a miniszter állásukban meghagyta. Örömmel vették tudomásul.

Az ülés hat órakor ért véget.

Vármegye.

Tűz a Dégenfeld-majorban. A Tég-lás-pusztán levő Dégenfeld-majorban tegnap tűz ütött ki. Az istálló gyuladt ki és Blayer Mór bérlő kárára az egész istálló és nyolc darab ló elpusztult. A többi jószágot sikerült az oltásra összesereglett szomszédoknak kimenteni. A kár megállapítás szerint nyolcezer korona lehet, amely biztosítás útján megtérül.

Bajok az új megyeház építésénél.

A vármegye székház építő bizottságának üléséről kimerítő tudósítást közöltünk, mely mindvégig megfelel a tényeknek. Félreértések elkerülése végett azonban megemlítjük, hogy a hibát Jambor és Bálint építésvezető cég követte el, nem pedig a Hegedűs és Tóth vállalkozó cég, melyet a tudósításunk meg se említett.

Női és leány

kalap üzletemet
Piac-utca 56 szám alá
helyeztem át.

A legdivatosabb modellek az őszi időnyre már megérkeztek. Nagy választék.

Jungrelsz Mari Utóda.

Szülők figyelmébe

és az árak nálam olcsóbbak mint bárhol, kérem állításomról meggyőződést szerezni,

Gerő Ernő

Debrecen legnagyobb és legolcsóbb
1295 férfiruha áruháza Piac-utca 41.

ajánlom dusan felszerelt legtartó-
sabb fiú és iskola ruháimat
gyermek

Gyilkosság vagy öngyilkosság? Rejtélyes haláleset.

Hajduböszörményből jelentik, hogy ott tegnap egyik gazda ember rejtélyes módon meghalt. A vizsgálatot megindították, de ez ideig nem tudták kideríteni, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság esete forog-e fenn. Az orvosi vélemény szerint *fuladás* esete forog fenn, ami természetesen a büntügyi eljárást vonja maga után.

Az eset részletei a következők: Fehér Gábor hajduböszörményi gazda kedden tengeritörést végzett ötöd magával. Munka közben estefelé a gazda hirtelen meghalt. A holttestet a család szekérre tette és a tanya-ról haza akarta szállítani. Szállítás közben a szekér — állítólag — felborult és így a hullán súlyosabb sérülések estek.

Ez a véletlen eset természetesen sok szóbeszédre adott okot, ami folytán a hatóság is gyanút támasztott a családtagok és a vele dolgozó munkások ellen. Magát a szekér felborulását sem tekintették egyszerű véletlennek s a hatóság megindította a legszigorubb vizsgálatot, hogy a halál körülményeit tisztázhassa.

A hatósági orvos, a hullavizsgálat alkalmával megállapította, hogy a halált fuladás okozhatta, ami még nagyobb gyanút keltett és így a kir. ügyészségnek is megtették a feljelentést.

Az ügyészség elrendelte a boncolás megejtését és annak eszközésével megbizta a hajduböszörményi királyi járásbírószágot. A maga részéről a boncolásra dr. Horváth Aurél kir. törvényszéki orvost küldte ki.

Érdeklődünk az eset felől a hajduböszörményi rendőrségnél is, azonban a vizsgálat érdekében a felvilágosításokat megtagadták. Így aztán, ez idő szerint még a legsűrűbb homály fedi a titkot, hogy vajjon gyilkosság, vagy öngyilkosság esete forog-e fenn. Ezt már csak a vizsgálat fogja kideríteni.

Városháza.

Panasz a vágóhídra. Hónapok óta folyton érkeztek a panaszok a városi vágóhídon uralkodó türhetetlen állapotok ellen. Különösen a tisztaság miatt volt sok kifogás. A vágóhídon uralkodó állapotokat megvizsgálta a rendőrség is és a panaszokat teljesen indokoltnak találta, ami az ellenőrzés és felügyelet hiányának lehet csak a következménye. A városi tanács a jelentés alapján szigorú rendeletet intézett a vágóhid igazgatóságához, amelyben a bajok azonnali orvoslását követeli és felhívja, hogy erről három nap alatt tegyen jelentést.

Sok a hulladék sin. A város erdei vasútjánál nagyon sok lehet a hulladék sin, mert igen sűrűn adogatják el, mint ócska vasat, természetesen potom áron, pedig a város jobban is értékesíthetné, ha átöntetné. Ha ilyen sűrűn kerül eladásra a hulladék sin, mihamar az ócskásoké lesz az egész erdei vasút.

Közigazgatási felsőbb tanfolyam. A belügyi kormány leiratban értesítette a várost, hogy a közigazgatási és igazságügyi felsőbb tanfolyamra Debrecen város részéről Szabó Kálmán tanácsnokot, Hajdúvármegye részéről pedig dr. Czeglédy Mihály tiszti főügyészt vette föl, egyúttal értesítette őket, hogy a tanfolyam október 4-ikén, délután 4 óra 30 perckor fog pontosan megnyitni. Jó volt az időpontot ily katonás pontosággal megjelölni, mert köztudatba ment már át, hogy a közigazgatás sohasem — pontos. A tanfolyam a régi országházban lesz.

Elpusztult akácok. Az erdőmester jelentést tett, hogy a Matkó-féle kaszálón sárga akácerdőt teljesen tönkre tette a paizslejtű. A tanács elrendelte a tönkrement erdő kivágatását.

Világítást kérnek. Fejlődnek a kertségek.

Ami előrelátható volt, a kertségek egészen benépesültek és most már utakat, közvilágítást kérnek, lévén a kertségi lakosok éppen olyan keservesen pótdadózó polgárai a városnak, mint a Piac-utcai háztulajdonosok.

Egész sereg kérvény érkezett most is a tanácshoz, amelyben utcai világítást kérnek, így Géresi Kálmán, tankerületi főigazgató és társai a Sétakertben, Nagy Zoltán és társai a Libakertben, Nagy Sándor és társai a Varga-kertben, Nagy Lajos és társai pedig a Hadházi uton a huszárkaszárnnyáig, Visky Sándor és társai az Ujkertben kérnek közvilágítást, míg Varga Pál és társai pedig a Morgó-utca elejére kérnek villamos ivmlámpát.

Minden, ilyen irányú kérelem jogos, sőt azért is méltánylást érdemel, mert az utcai világítással együtt tetemes magánfogyasztást is biztosítanak. A világítási bizottság azonban nagyon kurtán bánik az adófizető polgárok kérelmeivel, mert a legtöbbnek elutasítását javasolja, csupán a tankerületi főigazgató kérelmével tesz kivételt. Helyes; meg kell adni neki és társainak is az utcai világítást, de miért megvonni a többitől. Hát különb a főigazgató adója, mint a Nagy Lajosé? Több méltánylást érdemel az ő kérése, mint másé?

Mint értesülünk, már javában áll a villamos telep kibővítése. Olyan rohamosan növekszik a fogyasztás, hogy be kell állítani a harmadik gép egységét is, pedig a villamos telep csak három esztendő. Miért nem igyekeznek a vállalat, hogy üzemet kibővitse? Hiszen talán az osztalék is nagyobb lenne!

Vagy csak protekcióval lehet közvilágításhoz jutni? Vagy talán nem fizeti ki magát a villamos hálózat kiterjesztése és kárára van az osztaléknak?

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a Drágán-patak vizesésének erejét, villamos üzem berendezésére akarják kihasználni és a vállalkozó társaság Debrecen városának is előnyös ajánlatot tett a nyerendő villamos erő felhasználására. Ugy tudjuk, kiló watt óránként 6 fillért kérnek, amennyiért Debrecenben nem képes előállítani ez a vállalat az áramot. Vajjon foglalkoztak-e már ezzel az ajánlattal és hajlandók-e a közgyűlés elé vinni?

TÉGLA

(körkemencében égetve)

bármilyen mennyiségben kapható és megrendelhető

VULKÁN gőztéglagyárban.

Telefon 951.

Városi iroda: Jókai-utca I sz. Telefon 966

Megrendeléseket elfogad 34

Általános Forgalmi Bank árusztája is.

Tiltakozás a záróra korlátozása ellen.

Vendéglősök és kávéosok a közgyűléshez.

A debreceni vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok közt hetek óta forrongás észlelhető. A mozgalom a tegnapi nap óta nagyobb arányokat öltött, amikor is közel 60 vendéglős és kávéos jött össze a Dréher-vendéglőben, hogy tiltakozzon az új szabályrendelet javaslat ellen, amelyet a vendéglői és kávéházi zárórák revíziója érdekében dolgoztak ki.

Harminc esztendővel ezelőtt készült, mint az ülésen kifejezésre jutott az a szabályrendelet, amely a vendéglők, kávéházak és korcsmák zárórájáról, zenelési engedélyéről intézkedik. Matuzsalemi korszak egy város fejlődésének történetében.

Azóta éjszakai élete, idegen forgalma óriásit emelkedett s a rendőrhatalóság be is látta, hogy a régi állapotok itt fent nem tartathatók s Debrecen éjszakai élete megkívánja, hogy a vendéglők és kávéházak zárórák által ne korlátoztassanak, miután nyitott ajtók és világos ablakok mellett szórakozó, vagy mulató vendégek rendőrileg is jobban ellenőrizhetők, mint zárt ajtók mellett. Az éjszakai vasúti forgalom szintén a mellett szól, hogy a vendéglők, kávéházak igenis nyitvatartandók, a meddig ott vendég tartózkodik.

Nyolc évvel ezelőtt el is törölte a rendőrfőkapitányság a zárórákat. Most azonban korlátoztatott.

Az ülésen óriási zugolódást keltett a hivatalos „A Város” c. lapban tegnap megjelent szabályrendelet javaslat, a mely első sorban is osztályokba sorozta a vendéglőket és kávéosokat. Teszi ezt, mint hangoztatták ma a jogegyenlőség korszakában, a mikor mindenki egyformán, ugyanazon jövedelmi forrás szerint fizeti az adóját.

A javaslat többi része is nem Debrecenhez illő. A modern haladás más irányt mutat.

A vendéglősök, kávéosok egyébként elhátározták, hogy a következő kérelmüket, szerintük jogos követelésüket a közgyűlés elé terjesztik:

A 10. §., amely az évi rendőrdíjról szól — törlendő.

A női kiszolgálásról szóló 15. §. szintén törlendő.

A 20. §-ban körülírt rendőri szemlék csak feltűnés nélkül és polgári ruhában öltözött rendőrök által teljesíthetők.

A 21. §-hoz. Országos vásárokkor szállodákban a szobaár kétszeresen számítható.

A 36. §-hoz. A vendéglők kivétel nélkül éjjel utáni 3 óraker kötelesek zárni, zene 2 óráig szólhat. Kávéházakra nézve záróra nincs, zene 4 óráig szólhat.

Az 50. és következő §§-hoz. Pénzzel meg nem várható elzárást a rendőrhatalóság nem alkalmazhat.

Mindenféle büntetés ellen, birtokon belül történik a felelősség.

Záróra korlátozást, rövidítést büntetéssl nem alkalmazhat a rendőrhatalóság.

Végül kegyeskedjék indítványozni, hogy addig is, amíg e szabályrendelet jogerőre emelkedik, a régi rend, a 8 év óta zavartalanul gyakorolt amaz állapot, hogy kötelező záróra vendéglői és kávéházi üzletekre nincs — visszaállítsassék.

Ez az igazság.

Színház.

A bérletkiváltás utolsó napja. A színház igazgatósága ismételtlen figyelmezteti a bérletket, hogy bérletjogaikat szeptember 23-ig tartja fenn és így ma, azaz szeptember 22-ikén, pénteken van a bérletkiváltásnak utolsó napja. Holnap, szombaton, szeptember 23-ikán már a fenntartási jogok nem vétetnek figyelembe és a bérletek felett az ujjonnan jelentkező bérletkiváltások rendelkeznek.

A tanács és a szinigazgató. A szinigazgató tudvalevőleg bejelentette a színházbizottságnak, hogy szeptember 26-án megnyitja a szezon. Ezt egyszerűen tudomásul vették s ahhoz képest megtették a hivatalos intézkedéseket: értesítették a rendőrséget, a tűzbiztosító társaságot stb. A városi tanács csak tegnapi ülésén látta be, hogy helytelenül cselekedett, amikor nem számolt azzal, hogy Debrecenben olyan direktor van, aki mindennap másat gondol. A szinigazgató ugyanis most, mikor a város minden előkészületet megtett a szept. 26-os terminusra, előállt azzal a beadványával, hogy csak szeptember 30-án kezd meg az előadásokat. Ez az eljárás teljesen kihozta sodrából a városi tanácsot. Erős, méltatlankodó kijelentéseket használtak s végül is a kénytelen-kelletlen tudomásvételt olyan végzéssel toldták meg, hogy azt nem teszi az ablakába az ígérését soha be nem tartó és erről országszerte híres debreceni szinigazgató.

Bonbonniere Debrecenben. Október hó 1-én, vasárnap este megnyílnak Debrecenben a „Bonbonniere” kapui. A Royal diszterme pazarul át lesz alakítva. A remek, nagyméretű színpad már teljesen készen van és most díszítik olyan pompával, hogy meglepetésben lesz része a debreceni közönségnek. Szilasy Etel a „Bonbonniere” igazgatója, művezető-igazgató pedig Horváth Kálmán. Ez a két név garancia, hogy művészi fog nyújtani a „Bonbonniere”. Szilasy Etel nem kimélt semmi költséget és óriási anyagi áldozatokat hozva, paradicsom-kertté varázsolta a Royal disztermet, csak azért, hogy a „Bonbonniere” otthont találjon Debrecenben. Horváth Kálmán pedig Budapest és Bécs legnagyobb szenzációjú attrakcióit szerződtette le a Bonbonniere részére. Ugy a világvárosi attrakciók, mint a művészi személyzet olyan elsőrangú, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíti. Állandó tagok lesznek: Szilasy Etel, Horváth Kálmán, Bodocsányi B. Henrik karnagy, zongoraművész, Révész Ilonka szubrett énekesnő, Ihász Gizi vigjátéki szubrett. Révész Jenő bonvivant, szerelmes, Sziklay naturbursch komikus. A műsor szigorúan családi és ezután is erősen hangoztatja az igazgatóság, hogy fiatal leányokat is bátran lehet hozni, mert művészi nivót akar ez a kabaré teremteni Debrecen közönségének. Azon a napon, mikor a műsor nem családi, külön plakátokon és újságokban hirdeti azt a „Bonbonniere” igazgatósága. Az előadás 9 órakor kezdődik. A legnagyobb érdeklődéssel várjuk a Szilasy és Horváth művészi vállalkozásának igaz sikerét.

Sztrájkra készülnek a vendéglősök és kávéások.

Háboru az új szabályrendelet ellen.

A debreceni vendéglősök, korcsmárosok és kávéások, a legnagyobb mérvben fel vannak zúdulva a zárórára vonatkozó szabályrendelet tervezet ellen és a legmesszebb menő harcot hirdetik. Tegnapi ülésükön, mint értesülünk, *elvben megállapodtak, hogy ha a közgyűlés elé a jelenlegi szabályrendelettervezetet viszik, a közgyűlés előtt három nappal bezárják az összes vendéglőket, korcsmákat és kávéházakat, hogy így presszionálják a javaslat visszavonását, ha csakugyan bekövetkezik.*

Ennél feltűnőbb sztrájk aligha lesz Magyarországon. Elhallgat a zene, a vendégek nem kapják meg a mindennapi pikolójukat, az idegenből érkezők pedig nem találnak

élelmet sehol — a vendéglőkben, legfeljebb magán házaknál.

Ma még értekezni fognak a vendéglősök. Még előbb deputációkat is küldenek s ha mind ez eredményre nem vezet, meglehet, meg fog történni nagy Debrecen városában, hogy az idegen szárvá fog találni vendéglőt, korcsmát és kávéházat, hogy az alföldi híres magyar városból étlen és szomjan kell eltávoznia az idegennek.

A sztrájk ügyében különben ma újabb értekezlet tartanak s amilyen harcias hangulat, nem lehetetlen, hogy kimondják a háborút. És jönni fog a legérdekesebb sztrájk.

Csanak József Csanak János

szőlőtelepein termet

hónapokig eltartható kiváló minőségű

Passatuti és Chasshas csemege szőlőket

ajánl

1878

Csanak József kereskedése.

Ujdonságok.

* **Az új üstökös.** A Brooks-féle üstökös, amely, mint jelentettük, november végén jut napközelségbe, már pusztá szemmel is látható. Egész éjszaka megfigyelhető. Fénye, amely a harmadrangu csillag fényével egyenlő, zöldes színű. Üstöke még nem látszik. Az üstökös jelenleg a sarkcsillag közelében található, a Sárkány-csillagkép zéta csillaga mellett. Könnyen ráakadhatunk a következő módon: a Kiscsillag két hátulsó csillagát képzletben összekötjük egy vonallal s e vonalat a két csillag távolságának háromszorosaig meghosszabbítjuk. Ezen a ponton van a Sárkány zéta, amelytől rézsutosan lefelé balra van az üstökös.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Pálmi Istvánné, újvárosi ut 14. sz. alatti lakos, tegnap délután marólugot ivott. Rövid pár perc múlva rosszul lett és a mentőket hívták. Közben a lelenházban levő orvost is előhívták, aki gyomormosást alkalmazott, mely után az öngyilkosjelölt jobban lett, így az öngyilkos jelöltet egyelőre a lakásán hagyták.

* **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítetnek a t. tagok, hogy a f. hó 22-én, este beálló Roshasonóh ünnep alkalmából a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet a következő időben fog kezdődni: pénteken este fél 6 órakor, holnap, szombaton reggel 6 órakor, délután 4 és este 6 órakor, vasárnap reggel 6 órakor, és d. u. 4 órakor. Köznapokon, további rendelkezésig, reggel egynegyed 7 órakor és este fél 6 órakor. A nagyünnepeken az istentisztelet az „Izraelita Ifjak Dalköre” fog közreműködni.

* **Kolerariadalom a vasuti állomáson.** Tegnap délután a Budapestről érkező vonattal egy koleragyanus tünetek között megbetegedett ujbpesti nő érkezett Debrecenbe. A vasuti őrség parancsnoka, Furkó László rögtön jelentést tett a központi rendőrségnek, honnét Budaházy Jenő rendőrfogalmazó és Balkányi Ede dr. tiszti orvos mentek ki a vasuti állomáshoz, a kolerazár alá vont nő megvizsgálására. Balkányi dr. a vizsgálat után kijelentette, hogy az Ujpestről utazó Gaál Istvánné született Lantos Zsuzsanna betegsége a kolerától teljesen elütő természetű, így azonnal fel is olták a zár alól. Gaálné a legközelebbi vonattal el is utazott Debrecenből.

* **A mészárosok panasza.** Panaszkodnak a debreceni mészárosok és hentesek, hogy a közbiztonság tulszigoru az egészségügyi ellenőrzés. Ha ugyanis véres a kötényük és ruhájuk, ami az állatok vágása és a hússal való bánás közben elkerülhetetlen, kérielhetetlenül kihágási feljelentést tesznek ellenük. Számtalan esetet tudnak erre. Hangoztatják, hogy ők a vizsgálatot szükségesnek tartják, de annak tulhajtásait nem tűrhetik és tiltakozni fognak ellene. *E végből szeptember 24. — vasárnap — délután 2 órára szakosztályi ülést hívtak össze.*

* **Tegnapi halottak.** Az állami anyakönyvi hivatalhoz a tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Hajdu Mihály izr. 17 hónapos, Epstein Markusné izr. 37 éves, Berki Sándor ref. 7 éves, Nagy József ref. 2 éves, Miskolczy Nándorné r. kath. 69 éves, Budaházy István ref. 68 éves, Szarka Pálné ref. 73 éves.

* **Bornyílvántartási könyvet** a törvény előírja egy a vevőnek, mint a termelőnek. Hivatalosan előirt kiadásban, kötve 2 korona Antalffy Józsefnél.

* **Szőnyegek, függönyök, stórok** a legújabbak Szabó Lajos fiai cégénél.

* **Partiárak az összes divatcikkek-ből** állandóan nagy választékban Győrfi testvérekénél, Piac-u. 30.

* **Ünnepi imakönyvek, Macsörök** és újévi képeslapok az izr. ünnepekre nagy választékban kaphatók Aczél antiquáriumban.

* **Életveszélyes tolongás** van most a kistemplombazárban levő Rózsa-féle női divatüzletben. Siessen is mindenki, mert csak rövid ideig tart még a végeladás s így kevés alkalom van féláron is alul kabátokat, aljakat, blousokat, gallérokat, kalapokat és kalapdiszket vásárolni.

* **Hirnevés ita és Borsalinó, valamint** Pichler kalap különlegességek Frank testvérekénél.

* **Kölcsonők ház és földvételezhez, építkezésekhez** a legelőnyösebb visszafizetések mellett. Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete, Csapó-u. 1.

* **Katz Róza** angol és francia női ruha divat terme, Piac-u. 56. Uri lányokat szabni és varrni tanítok.

* **Legjobb villamos berendezéseket** készít Földvári L. Telefon 168. Tanulók felvétetnek.

* **1911. november 1-re kiadó Kossuth** utca 11 szám a att utcai emeleti uri lakás, modern berendezéssel. Értekezhetni Kardos László üzletében.

* **Sepia** nagyítások élethű kivitelben Némethi műtermében készülnek.

* **Védekezünk a kolera ellen!** **Igyunk 125. méter mélységből eredő baktérium mentes Kristály Anna vizet!** Kis üveg 4., literes 8 fillér házhoz szállítva, Telep Erzsébet-ut 27. Telefon szám 820.

* **Ferfi ingek, gallérok, nyakkendők** és zsebkendők Szabó Lajos fiainál.

* **A pécskai cigánysoron . . .** Gyönyörű, új magyar nóta zongora és énekszöveggel, kapható Antalffy Józsefnél.

Táviratok.

Tisza István a fővárosban.

Budapest, szeptember 21. Tisza István gróf ma a fővárosba érkezett. Este megjelent a munkapárti klubban is.

Általános sztrájk.

Madrid, szept. 21. El Farrolban a munka teljesen szünetel. A közszolgálati intézményeket is sújtja a sztrájk.

Népgyűlések a drágaság ellen.

Budapest, szept. 21. Ma este 12 népgyűlést rendeztek a szocialisták a drágaság ellen, de rendezés nem történt.

A Zichy—Meszlényi affér.

Rudapest, szeptember 21. A gróf Zichy István és Meszlényi Kálmán között felmerült affér a tegnapi felvett jegyzőkönyvvel nincs befejezve. Zichy gróf segédei kijelentették, hogy az affért a jegyzőkönyvvel ők nem tartják befejezettnek s gróf Zichy István is értekezik barátaival, hogy mifele módon juthatna teljes elégtételhez. A kínos ügy aktái tehát még nincsenek lezárva és érdekes bonyodalmaakra lehet kilátás.

Bécsben újabb zendüléstől tartanak.

Bécs, szept. 21. A vasárnapi zendülés áldozatát, Proetzenberget, ma délután temetik. A munkások testületileg vonulnak a temetésre. A hatóság zendüléstől tart, bár Ottakring városrészben ostromállapotot hirdettek ki. A hatóság megtiltotta, hogy a koporsónál és a temetőben beszédeket tartsanak. A munkásokat azzal biztatják, hogy ha a temetésen rendzavarás nem lesz, az ostromállapotot nyomban felüggesztik.

Agyonlőtt kibicó.

Arad, szept. 21. Ma hajnalban gyilkosság történt a Rákóczi-kávéházban a kibicépénz miatt. Frenkel Lajos kávéos egész éjjel kártyázott és nagy összeget nyert. A játék végén két kibicének Bogdán Traján és Hegyi István kereskedőségének 10—10 korona kibicépénzt adott. Bogdán keveselte az összeget és dühösen távozott, de 5 órakeres hajnalban visszatért és erőszakoskodni kezdett, de a kávéos kiutasította. Bogdán erre a kávéosra támadt, aki revolvért rántott és háromszor Bogdánra lőtt. Mind a három lövés talált. A kibic meghalt, a szerencsés játékost pedig letartóztatták.

A dublini vasutas sztrájk.

Dublin, szept. 21. A vasúttársaságok elhatározták, hogy a vasúti alkalmazottaknak azt a közlését, amelyben azzal fenyegetőznek, hogy beszüntetnek minden munkát, ha a társaság az alkalmazottak feltételeit nem fogadja el: nem veszik figyelembe. A Royal Hieghlender egy zászlóalját a kielvorthi táborból sürgősen Limerickbe hívták. Miután a csapatok a sztrájk miatt nem tudtak vasutat kapni, az 50 mérföldnyi utat gyorsmenetben tették meg. Tegnapelőtt este indultak el és tegnap délután érkeztek oda.

Dublin, szept. 21. A kereskedelmi miniszterium egyik titkára érkezett ide, aki a pártokkal tárgyalást folytat a megegyezés lehetőségét illetően.

Osztálysorsjáték.

Budapest, szeptember 21. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 10.000 koronát nyert: 14325. 5000 koronát nyertek: 6300 30091 56132 69061 78252. 2000 koronát nyertek: 3120 3898 4427 4619 5192 7010 10659 16734 28799 36539 40455 40865 42192 51104 53503 64408 66129 67396 69450 76080 77305 77874 81225 81537 89833 90976 92283 101197. 1000 koronát nyertek: 3049 3766 4133 5457 7925 8251 10745 12486 13669 15616 21412 21766 23984 26525 26737 31042 31334 37092 37127 42199 42636 48143 48608 49213 56275 59484 61750 67271 69456 79773 80056 81824 85769 80570 90884 94227 94983 98113 103104 103288 104841 105761. 500 koronát nyertek: 3595 4227 4250 6462 7620 8080 9174 9285 11960 13111

14694	15405	17518	17792	18232	18325
20077	22162	22167	21508	22913	2521
26053	26539	29846	33758	34445	35885
36311	36447	36494	37118	38484	39080
47851	48750	49488	49517	52723	53644
54583	57410	57924	58616	60184	60864
60905	63367	64272	65020	65370	66848
66970	67847	68156	68289	73314	74875
75198	76169	76198	76525	77803	77868
78211	80187	80675	81158	84720	85559
90516	90639	91665	92059	93688	94093
94274	95180	96767	97005	97284	98948
103473	104341	109586			

Csarnok.**A titok.**

Regény.

Folytatás.

Kertely Kálmán elhatározásához hiven megírta levelét Eliznek s tőle kérte a felvilágosító sorokat. A választ természetesen nehezen várták, mert hiszen ettől igen sok függött, legjobban az, mennyire adhatnak hitelt az Amerikából érkezett levélnek.

— Nézd csak, édes feleségem, — mondta a várakozás ideje alatt Kertely Kálmán a feleségének — az a levél, amelyet mi Amerikából kaptunk, nem származhatott Iharosítól.

Csudálkozva nézett rá a felesége.

— Mit gondoltál megint, hogy ilyen határozottan mented Iharosít?

— Figyelj csak ide, megértesz mindjárt. Nézd, ez a levél két héttel ezelőtt kelet. Tíz nap minden esetre kellett hozzá, hogy ez a levél Amerikából ide érjen s kezünkhöz jusszon. Hiszen annak egy hete sincs még, hogy Iharos ott volt a kishorti gazdaságban s az a nagy jelenet ott lejátszódott, amelyről öcsém nekem is írt. Iharos tehát itt on volt Magyarországon, nem írhatott Amerikából levelet a bátyád nevében.

A felesége ámulva hallgatta érvelését és okos következtetéssel adott magyarázatot.

— Hát Iharos megírhatta azt a levelet itthon, Magyarországon is, elküldte valami Amerikában lakó ismerősének és megkérte, hogy ott adja postára. Ezt nagyon egyszerűen megtehetette.

Kertely mindjárt meghajolt az érv előtt.

— Helyesen következtetsz. Erre csakugyan nem gondoltam, pedig nagy valószínűség van benne, hogy így történt.

Az Amerikai titokzatos jelentkezőt és az Eliz levelét pedig várták most már izgatottan. Fontos, hogy melyik jön meg előbb.

(Folyt. köv.)

Aru- és értéktőzsde.

Szeptember 21.

A határidő-üzlet.

A határidőpiacon nyugodt volt az irányzat. A kulisz és a kissepekulánsok a malmok kínálata nyomán lebonyolították a gémmentjeiket. A gabonaárak 5—10 fillérrel esökkentek.

A forgalom élénk volt.

Árak 50 kilogrammonként.

	Kezdete	Változás
Buza októberre	1177	1181—1178
Buza ápril	1206	1209—1203
Rozs okt.	1014	1023—1018
Rozs ápril	1055	1060—1058
Zab októberre	948	947—953
Zab ápril	968	966—972
Tengeri szept.	—	—
Tengeri máj. 1912	834	832—836

Budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde iránya, a kedvező marokkói jelentések következtében szilárd volt. A helyi és nemzetközi piacon 3—4 koronával javult az árnívó, de zárhat felé kissé hanyatlott, mert a közös jegybank egy százalékkal felemelte a rátát. A készáru piacon a Magyar cukoripar eddigi árvesztéséből 30—40 kor. megtérült, a többi alig változott.

Makkoltatási árverési hirdetés.

Az egri érsek uradalom felsőtárkányi erdejében mintegy 4000 (négyezer) kat. hold terület sertés hizlalásra alkalmas

tölgy-makk termése

f. hó 28-án Egerben az érsekuradalmi jószágigazgatósági hivatalban egészben vagy részletekben a legtöbbet ígérőnek elfog adadni.

A makkolási terület bármikor megtekinthető. Árverési feltételek Egerben a jószágigazgatósági — Felsőtárkányon az erdőmesteri hivatalban megtekinthetők. 1875

Eger, 1911. szeptember hó 13.

A főmagasságu egri bibornok érsek uradalmának jószág igazgatósága

Telefon 632.	Alapított 1893. évben.	Telefon 632.
Halmágyi		
női- és leány felöltők legnagyobb áruházában, Piac, a főpostával szemben		
Megérkeztek		
Az őszi és téli idény ujdonságai. Női felöltők, Costümök, pongyolák, Blousok, aljak és alsó szoknyákban.		
Eredeti párisi és berlini Modellek.		
Szolid olcsó árak.	1803	Előzékeny, pontos kiszolgálás.

Legjobb a Békési 1892 Róza „Gyorsmosó” házi szappana

HA állatorvosra van szüksége
telefonáljon 558
Szászló Zsigmond
állatorvosi rendelőjébe
Rákócy-utca 3 szám. 1822

Fazekas Imre
villanyvilágítási és
erőátviteli vállalata 1825
Debrecen, Piac-utca 77. szám

Gyermek divat szalon.
Van szerencsém a szülőket értesíteni, hogy
Péterfia 45 szám alatt modern
**fiú és kisleány gyermek
szalont**
nyitottam, ahol a legdivatosabb gyermekruhák ké-
szülnek. Tisztelettel 1825
S. Rosenberg Ida.

Uj üzlet Dégenfeld-tér 1.
Senki se mulassza el megnézni
az újonnan megnyílt
Parti áruházat
Mese szép gyermek ruhák, se-
lyem, szövet, bársony és csipke blou-
sok, cipők, kendők, csipkék, szövetek
kartonok majdnem féltárbán.
Alkalmi vételekből kifolyólag min-
den héten friss áruk érkeznek. 1844
Uj üzlet Dégenfeld-tér 1.

AGYENGE HAJTÁS
-EGYENRŐRŰ RUVÁK NŐVENSZIM-
KIS RONDOLMŰ ÖRÖKSZIVÁR FELSZÁRÍTÓ
SZAKSZERŰ-IZLÉSES
NYOMDÁSZAT
IGÉNYBEVÉTELEK. 1844
PÉNZINTÉZETEK-KERESKEDELM
IPARVÁLLALATOK
FORDULJUNK BIZALOMMAL
MIHÁLY SÁMUEL
KÉNYONDOMÁJA-PA... TEÉS
HARDABERENDÉZÉSI SZAKKÖZLETÉNEZ-
TELEFON:
306.

Árlejtési hirdetés.

A debreceni m. kir. állami mén-telep eperjesi és debreceni osztá-
lyaiban elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1911. év
november hó 1-től 1912. évi október hó végéig szükségilendő **kenyér, zab,
széna alomszalma** biztosítása iránt a debreceni m. kir. állami mén-telep
számvevő irodájában 1911. szeptember hó 27-én délelőtt 10 órakor írásbeli
zárt ajánlati árlejtés fog megtartatni.

A takarmány szükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nem-
csak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek aján-
latot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek
ajánlatai előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a debreceni m. kir. állami mén-
telep számvevő irodájában, továbbá az eperjesi, turjaremetei, rimaszom-
bati, szatmárnémeti-i és jászberényi mén-teleposztály parancsnokságá-
nál megtudhatók, a hol a szállítási feltételek füzete is megtekinthető és
ahonnan az árlejtési hirdetés kivánatra megküldetik.

Debrecen, 1911. évi szeptember hó 12-én.

1974

Debreceni m. kir. állami mén-telep-parancsnokság.

178-5314-1911. kgy.

Hirdetés.

A hajdunánás város tulajdonát
tevő **Booskal nagyvendéglő** 6 azaz
hat egymásután következő évre és
pedig 1912. január 1-től 1918. de-
cember 31-ig haszonbérbe kiadatik
a folyó 1911. október 12-én d. e. 10
órákor a városháza nagytermében
nyílt árveresen a legtöbbet igé-
rőnek

Árverelő a kiküldött kezéhez
300 k. azaz háromszáz koronát
készpénzben letenni kötelesek biz-
tosíték képen.

A feltételek a hivatalos órák
alatt a közigazgatási iktató-kiadó-
hivatalos szobájában megtekin-
thetők.

Kelt Hajdunánás város képvi-
selőtestületének 1911. szeptember
10-én tartott közgyűléséből.

Csiha

h. polgármester.

1876

Automobil

jutányos árért

kikölcsönöz

távutazásra, városi kocsi-
zásra lakadalmakra stb.

Automobil képviselő Piac-u. 83.

Telefon 567.

Értesítés.

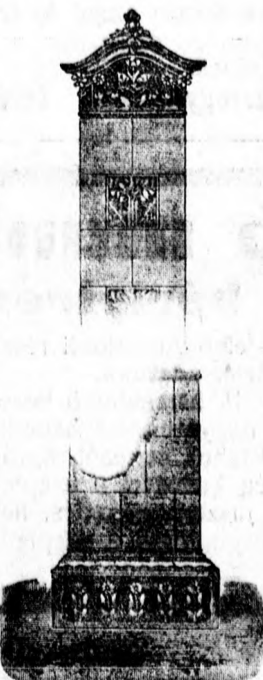
A nagyérdemű közönség szives tu-
domására hozom, hogy

butor üzletemet

az utcai helyiségből ugyanazon háznak hol
eddig is volt Piac-utca 44. sz. Dr. Uj-
falussy ház udvari helyiségébe helyoztom
be, hol is óriási választékot tartok min-
denféle stílusú asztalos és kárpitos buto-
rokból. Teljes mennyasszonyi kelengyék
azonnal készen. Tisztességes és pontos
kiszolgálás. 1753

Varga József butorkereskedő, asztalos,
kárpitos és díszítő műhely
Debrecen, Piac 44.
az udvarban. Telefon 377.

Telefon sz. 29.

Tóth Gyula

vaskereskedése Debrecenben

Piac-utca 20. szám.

Legnagyobb raktár hazai és Budweiseri gyártmányu
porcellán kályhákban

valamint Meidinger rendszerű és

folytonégőkályhákban.

Vasbutorok, gyermekágyak és kosok, fürdőkádak,
jógyszekrények, fényezett fémárak és konyha felszere-
lések, tornyos és francia, valamint porcellán burko-
latu konyhák. 1604

Szerszámok minden iparághoz, építési vasalások, vas-
gerendák stb.

Árlap 1000-nél több ábrával ingyen és bérmentve.

**Fegyverek és vadászati felszere-
lési cikkek különlegességi raktára.**

Külön képes árlap ingyen és bérmentve.

„Ursus” borsajtók

a legerősebb fel-
sönyomásu acél-
gerenda rend-
szerben 3 erő-
áttétellel;
tömlők, fejtőosa-
pok és pinco-
felszerelések.

Minden szá egyszeri beiktatása petit betűből 5 fillér. Vastagabb betűből 10 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések díja előre fizetendő. Vidékről apró hirdetések díja levéljegyekben is beküldhető.

Ajánlat.

Piac-u.

83 sz. a. kiadó üzletnek, irodának vagy bogdának alkalmas 4 nagy szoba. 414

Egy szoba, előszoba
esetleg két kis szoba konyha hozzátartozóival a főter közelébe, lehetőleg magános udvarba, kis családnak kerestetik. Cím a kiadóhivatalban hagyandó. 224

A Főter közelébe
szép világos utcai butorozott szoba azonnal kiadó úri ember részére. Cím a kiadóhivatalba. 214

Ridikul
felelősség mellett valódi bór írt. 140-től kezdve, Nagy Andrásnál, Kistempom mellett. 144

56

állásba kerül egy pár férfi vagy női harisnya fejleszettel együtt, Benyáts E. harisnyagyára Debrecen. 114

Princess

és Director szabású miéderek már 3 frittól kezdve Kalap virágok óriási választékban 140 cm széles costum kelmék Benyáts Emilnél Főter Debrecen. 104

Király

kávái mégis a legjobbak, kívánatra vevő előtt pörkölt, Debrecen, Dégenfeld-ter 11. 64

Elegánsan

berendezett utcai butorozott szoba előszobával kiadó, Paacirta-utca 11. 1378

Uri házikoszt

bentékezésre és kihordásra, Varga-utca 24. 1374

Péterfia 42.

két szobás

garcon lakás

nov. 1-re

KIADÓ.

Bővebbet: 107

Stegmüller Árpádnál,
Kölcsey-u. 3.

Kész

dívány kapható Nagy Antal kárpitosnál, Arany János-u. 38. 1385

Pénz kellene?

gyorsan és olcsó kamatra forduljon bizalommal az „Általános Ügyvitel” bankirodához Hatvan-u. 5. 1381

Kereslet.

Egy

fiatal segéd felvétetik Bőszörményi István fűszerkereskedésébe Petőfi-ter 12. 1353

Pénztárnoknő

jóírással október elseji beépéssel keresünk Deutsch. Hatvan-utca 9. 1350

Irodal

esetleg gyógytárba vagy előkelőbb üzletben pénztárnoknői állást keres volt postakezelő, Homokkert, Lónyai-u. 31 sz. 1377

Egy

jóvaló asszony kevés fizetésért mindenestül ajánlkozik, Honvéd-u. 5. 1386

Egy

teljesen jártas és szakember fűszerker. segéd azonnal felvétetik Vas Sándornál. 1294

Fiatal

posztókereskedő segéd Weisz Adolfnál alkalmazást nyerhet. 1161

Két

magyarszabó azonnal beléphet Schváb Menyhért H-böszörmény. 434

Tejet

40-50 liter naponkénti szállításra keresek, Vadász, Varga-u. 35. 1308

Kocsis

ki már üzletben volt felvétetik Máyer Jenő és Béla cégnél, Piac-utca 33. 1383

Borbély

segéd azonnal beléphet Szalaynál, Csapó-u. 38 sz. 1380

Kenyérgyőzők

óvadékkal felvétetek Korona kenyérgyár, Bethlen-u. 23. 1382

UJ

lószerszám

kapható egyszerűbből a legfinomabb kivitelig 110

Hammerschmidt

sziagyártónál
Hatvan-utca 4 szám.

Gyakornok

érettségivel a Duna biztosító társaság debreceni főgondnokságánál felvétetik. Írásbeli ajánlatok oda nyújtandók be. 1390

Építészek figyelmébe

Felvallatok minden építési anyag

fuharozást

levelezőlapra házhoz meggyek. Telefon 166.

Friedländer Sámuel

Miklós u. 53. 106

Eladás.

Eladó

boros hordók Dávid Sándor Kut-u. 34. 174

Automobil

5 üléses, olcsó árért eladó. Kiss Csonka-utca 16. 1361

Egy

vaskályha és egy oszilláló lámpa eladó. Szappanos-utca 1 szám. 1359

Ajtó-

utcaiban 8., költözés végett salon butor s szőnyeg eladó. 1358

Motor

erőre berendezett gépjármű műhely berendezés eladó Hajdunánáson Pinter Zoltánnál. 1331

Honvéd-

utcai ház nagy kerttel azonnal eladó. Értekezhetni Libakert 12. 1389

A létesítendő

egyetem közvetlen szomszédságában az Új-kertben Jerikó-utca 48 sz. alatt levő cca 1200 négyszögletes szőlő épülettel együtt jutányosan eladó. A telek alkalmas parcellázásra a mennyiben 45 öl hosszfrontja van. Tájékozást nyerhetni az állami fémipari szakiskolában Széchenyi-utca végén. 1219

Nyirábrány

község azon határrészén mely a vámospércsi nagyfűlöp pusztával szomszédos 108

eladok 500 magyar hold földet

holdanként 200 forintjával akár egy tagban, akár 50 holdon felüli darabokban.

Balogh Zsigmond, Vásártér 3. sz.

Eladó

ujház. Van rajta üzlet-helyiség, kedvező fizetési feltételek mellett. Tulajdonos Sámsoni-u. 8. 1376

Szőlő

eladó a Köntöskertben I-ső járás, 900 négyszögletes bõterméssel. Értekezni lehet Csillag-utca 96 szám. 1107

Eladó

must. Az I. számú gazda sági népiskola telepén f. hó 29-én 6-8 hektó must lesz eladó. A szőlő az iskola telepén bármikor megnézhető, Mikepércsi ut 10 sz. a. 1379

Keresztajtó

három tej sen új, keveset használt táborifűvő sati csavarvágó készlet közlőmű alkarrészek, szíjkerék jutányos áron eladó, Első Magyar Fegyvergyárnál Debrecen Margitföld. 1884

Eladó

ház kényelmes beosztással, remekül felszerelve, Garay-utca 30 szám. 1387

Bethlen-

utcai ház áthelyezés miatt azonnal eladó, Deutscher Péterfia 42. 1383

Magánjelenet

„Nem házasodom meg soha”, magánjelenet írta: Than Gyula. Kapható lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért. **Paraszthúság.** Népszinmű 3 felvonásban. Írta: Than Gyula. Kapható lapunk kiadóhivatalában egy koronáért.

Regény

oivasók lapunk kiadóhivatalában megszerezhetik a Kis angyalom című regényt nyolcvan fillérért. Diszkótésben 1 korona 20 fillérért. Báthoriák Ibolykaja regény 80 fill.

Eladó

ház helyek

a Bozzay-telep mellett elparcellázva, kevés befektetéssel jutányos — 6 korona négyszöglet — árban megvehető, 96

Értekezhetni:

Bozzay-utca 11 szám.

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy Csapó-utca 27 szám alatt

uj hentes üzletet

nyitottam, hol mindennap friss sertés húsz zsiradék, üzleti árban kapható.

Tisztelettel

Pap Sándor

hentes.

Gyomorgöres, kólíka étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkiválóbb házi szer a

Hollandi

GYOMORCSEPPPEK.

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható: 1737

Mihalovits Jenő

gyógyszertárban

DEBRECEN.

Egyéves önkéntesek figyelmébe!

Kiszel Sándor

elsőrangú katonai és polgári szabóüzlete, bel- és külföldi szövetek, valamint hadifelszerelési cikkek nagyraktára

Debrecen, Kossuth-utca 17 szám (Simonffy.ház)

Ténylegesen és tartalékos tisztak egyéves önkéntesek

a legelegánsabban, szabályszerint kiváló olcsó árban felszereltetnek. Az anyag jó minőségéért, valamint előírás szerinti felszereléséért felelősséget vállalok. 1528

Legújabb divatu angol és francia divatu öltönyök, vasuti jegyenruhák, hadifelszerelések, magyar diszruhák a legfinomabb kivitelben, szavatosság mellett pontos időre készítettnek.

Arjegyzékkel, felvilágosítással készséggel szolgállok.

Kiadó munkás lakások!

Uj bérletrendszer mellett!

A Geréby-telep Átkosföldi részén a Katalin szőlőteleppel szemben épült új munkás házak bérbe adatnak.

Minden bérlő hetenként 5 korona bért fizet, ezért teljesen külön lakhat új épületben és 300 négyszögletes bekerített telken kertgazdaságot is folytathat.

Minden lakáshoz sertésöl, apró jószágoknak ketrec és jövizű kut is van. A heti lakbér könnyebbség kedvéért a telepfelügyelőnél betét könyv ellenében lesz fizetve.

A telepen fűszerkereskedés, hentesüzlet és kocsmá is be lesz rendezve.

Bővebb megtudható a telepfelügyelőnél, vagy a vállalkozónál

László András urnál

Zöldfa-utca 15 szám alatt.

1879